

ТАРИФНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В СФЕРІ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ – ПЕРЕДУМОВА ВИХОДУ ГАЛУЗІ З КРИЗИ

Є. С. ЛІСІЧКІН, здобувач
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна
61022, Україна, м. Харків, пл. Свободи, 4
genialisichkin@gmail.com

Незважаючи на гучні гасла, які ми чуємо останні 2-3 роки від центральної влади про масштабну децентралізацію, про передачу повноважень та коштів на «місця», насправді в нас залишається багато галузей економіки, які надзвичайно замонополізовані, зацентралізовані, зарегульовані. В сфері житлово-комунального господарства, зокрема в сфері централізованого водопостачання та водовідведення залишилася «централізація» влади (профільна комісія - НКРЕКП), яка мала та має на меті мінімізувати іміджеві втрати центральної влади від соціальних «тарифних» питань.

Протягом багатьох десятиліть при встановленні тарифів на послуги підприємств сфери централізованого водопостачання та водовідведення використовувалися фактичні дані, тобто дані минулого періоду. При цьому обґрунтування підприємствами сфери централізованого водопостачання та водовідведення рівня собівартості і тарифів також полягало у відтворенні фактичних даних минулого періоду [2].

З 4 листопада 2016 року у Харкові тариф на централізоване водопостачання збільшився на 25%, на централізоване водовідведення на 26,9%. Попереднє підвищення вартості тарифів було з 1 січня 2016 року.

У зв'язку з тарифною «централізацією» в 2011 році в сфері послуг на централізоване водопостачання та водовідведення, підприємства галузі відправляючи заявки на коригування вартості тарифів на послуги, в кращому випадку можуть очікувати затвердження нових тарифів через 6-7 місяців. Так, було з попередніми тарифами, заявку-обґрунтування на які відправляли в липні 2015 року, так само і з діючими тарифами, заявку-обґрунтування на які відправляли ще в квітні 2016 року.

Таким чином, діючі тарифи «Харківводоканал» вважає вже економічно необґрунтованими, у зв'язку з значним розривом в часі між формуванням та затвердженням тарифів на послуги. Тобто, тарифи не відповідають постійно зростаючому рівню витрат у зв'язку з тривалою процедурою їх затвердження. За ті 6-7 місяців, які НКРЕКП розглядає заявки-обґрунтування ліцензіатів на коригування рівня тарифів – постійно зростають тарифи на енергоносії, ціни на паливно-мастильні матеріали, на хімічні реагенти. На той момент, коли відправлялась заявка на діючі тарифи – ще було невідомо про збільшення вдвічі мінімальної заробітної плати.

Станом на 1 лютого 2017 року тариф на централізоване водопостачання відшкодував необхідні витрати для надання послуг на 66%, тариф на

централізоване водовідведення на 51,4%. Звісно, від цього і рівень розрахунків КП «Харківводоканал» за електроенергію в 2016 році внаслідок цього склав 40%, в тому числі в грудні 2016 – 54%.

Замкнуте коло – в тарифі на централізоване водопостачання та водовідведення багато складових, вартість яких постійно зростає, в тому числі і з політичних причин, що зумовлює підприємства галузі працювати на збільшення боргів. У зв'язку з цим погіршується якість послуг та знижується зацікавленість працівників підприємств галузі.

В березні 2017 року НКРЕКП запевнила, що встановлення тарифів передається на рівень органів місцевого самоврядування для 67% ліцензіатів-монополістів в сфері централізованого водопостачання та водовідведення, а саме для тих міст, де: сукупна чисельність населення міста — до 100 тисяч осіб; обсяг послуг з централізованого водопостачання до 300 тис.метрів кубічних на рік; обсяг послуг з централізованого водовідведення до 200 тис.метрів кубічних на рік [1].

На наш погляд, рішення про «тарифну децентралізацію» в сфері централізованого водопостачання та водовідведення є принциповим. Нічим не було виправдане рішення згідно якому, повноваження з встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення «відібрали» у місцевої влади і передали в «центр». Але, незрозумілим залишається чому рішення стосується лише міст та селищ, де живе менше 100 тисяч населення. В містах обласного значення присутній ефект масштабу (чим більше обсяг надання послуг, тим менші фактичні витрати), проживає набагато більше фахових спеціалістів галузі, вища політична відповідальність місцевої влади, набагато більше можливостей для залучення бюджетних та інвестиційних ресурсів.

Є певні побоювання, що центральна влада не надає такі ж повноваження обласним центрам, великим містам, намагаючись контролювати очільників цих міст. Центральна влада, залишаючи в НКРЕКП повноваження затвердження тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, свідомо проводить централізацію влади на місцевому рівні. Це породжує залежність мерів від органів центральної виконавчої влади.

Наступним принциповим кроком НКРЕКП має стати така ж передача на «місця» повноважень встановлювати тарифи на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, тепер в великі міста.

Але, це буде працювати лише у разі, якщо місцеві жителі будуть здійснювати фінансовий контроль за відповідністю ціна/якість при отриманні послуг.

Список використаної літератури:

1. Кривень Ю. Влада позбувається тарифного тягаря [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.galychyna.if.ua/publication/society/vlada-pozbuvajetsja-tarifnogo-tjagarja/print.htm>
2. Матвеева Н. М. Тарифне регулювання; мотиваційний механізм врахування ризику [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://eprints.kname.edu.ua/45430/1/ilovepdf_com-106-109.pdf